

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Sosiologian laitos
Tekijä-Författare-Author Koponen, Ari-Pekka		
Työn nimi-Arbetets titel-Title Huumausaineet asiantuntijatietona : suomalaisen huumausainepolitiikan muodostuminen 1968-1972 asiantuntijatiedon näkökulmasta		
Oppiaine-Läroämne-Subject Yleinen sosiologia		
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu	Aika-Datum-Month and year 2006-06-14	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 139 s.
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkielman aiheena ovat huumausaineet asiantuntijakirjoitteluna 1960- ja 70-luvun taitteessa keskeisten tieteenalojen tiede- ja ammattilehdissä. Näitä tieteenaloja uudessa huumausainetilanteessa olivat lääketiede, sosiaalitieteet, oikeustiede ja psykologia. Toisena näkökulmana tarkastellaan tämän asiantuntijatiedon vaikutusta vuoden 1972 maaliskuussa voimaan tulleeseen uuteen huumausainelainsäädäntöön.</p> <p>Empiirinen aineisto koostuu lääketieteen, sosiaalitieteiden, oikeustieteen sekä psykologian artikkeleista ja katsauksista tiede- ja ammattialojen lehdissä. Aineisto on jaoteltu huumausaineongelman määrittelyn ja toimenpideohjelmien mukaan siten, että määrittelyosioon ovat kuuluneet tieteellinen perusta sekä laajuuden ja haittojen arviointi osana huumausaineongelman vaarallisuusastetta. Toimenpideohjelmiä on arvioitu sekä suhteessa huumausaineongelman määrittelyyn että muihin toimenpide-ehdotuksiin.</p> <p>Työn teoreettinen viitekehys muodostuu genealogiasta, jossa korostetaan sosiaalisen vallan ja tiedon vuorovaikutuksellista suhdetta ja asiantuntijatietoa osana modernia yhteiskuntaa. Genealogisena metodina aineistoa analysoidaan sen suhteen, miten tarkastelun kohteena olevissa dokumenteissa käsitetään ihminen, huumausaineet ja kausaalisuhteet. Minkälaisia kategorioita käytetään, millaisiin ristiriitoihin ja ongelmiin ne kiinnittyvät sekä millaisissa yhteyksissä ne syntyvät ja vaikuttavat.</p> <p>Tutkielmassa löytyi kolme erilaista asiantuntijamuodoksi kiteytynyttä suuntausta uuden huumausainetilanteen määrittelyn suhteen Suomessa vuosina 1968–1971. Ensimmäinen asiantuntijasuuntaus koostui lääketieteilijöiden kirjoituksista ennen valtiohallinnollista komitean mietintöä toukokuussa 1969. Toinen asiantuntijasuuntaus edusti valtiohallinnollista vuoden 1969 komitean mietintöä. Kolmas asiantuntijasuuntaus käsitti Huumausainekysymys-kirjan kirjoittajia lääke- ja sosiaalitieteen puolelta alkuvuodesta 1970 sekä eriävän mielipiteen vuoden 1969 komitean mietinnössä. Muut ajanjakson asiantuntijakirjoittelut ryhmittyivät määrittelyissään näiden kolmen asiantuntijasuuntauksen taakse.</p> <p>Kolmen asiantuntijasuuntauksen määrittelyt uudesta huumausaineongelmasta vaihtelivat epidemian kaltaisesta vakavasta yhteiskunnallisesta ongelmasta aina pohdintoihin yksilöiden oikeuksista käyttäen uusia huumausaineita. Toimenpideohjelmaehdotuksissa vaatimukset vaihtelivat samoin laajasta yhteiskunnallisesta mobilisoinnista kontrollipolitiikan tarkkaan rajaamiseen ja supistamiseen huumausaineongelman hallinnoimisessa.</p> <p>Vuosina 1968–1971 tarkastelun asiantuntijatiedon suhteen voidaan todeta, että valtiohallinnollinen huumausainemäärittely toimenpideohjelmiseen tuli useimmissa kiistakysymyksissä vallitsevaksi suuntaukseksi asiantuntijakeskusteluissa. Huumausainetoimikunnan vuoden 1971 mietintö, sosiaalialan kirjoitukset ja kolmas asiantuntijasuuntaus tukivat useimmissa kohdissa tämän toisen asiantuntijasuuntauksen määrittelyä uudesta huumausainetilanteesta. Vuoden 1969 komitean jälkeiset lääketieteen artikkelit lähestyivät myös valtiohallinnollisia määrittelyä huumausainetilanteesta yhtenä uutena sosiaali- ja terveyspolitiikkaan kuuluvana ongelma-alueena, katastrofaalisen yhteiskunnallisen ongelman määrittelyn sijasta.</p> <p>Ennen 1960-luvun loppua päävastuu huumausaineongelman hallinnoimisesta oli kuulunut lääketieteelle. Uudessa huumausainetilanteessa eduskuntakäsittelyä edeltävä tieteellinen ja ammatillinen asiantuntijakeskustelu päättyi jakamaan vuosina 1968–1971 pääasiallisen hallinnointivastuun sosiaali- ja terveysministeriön kesken, painottaen ongelman sosiaalista hallinnointia. Eduskuntakäsittelyn seurauksena uusi huumausainelainsäädäntö siirsi huumausaineongelman hallinnoimisen päävastuun vuorostaan rikosoikeudelliseksi asiaksi maaliskuussa 1972. Näin asiantuntijakeskusteluun ammatillisesti ja tieteellisesti hyvin vähäisessä määrin osallistunut taho sai poliittisessa asiantuntijuuspäätöksessä päävastuun Suomen huumausaineongelmasta.</p>		
Avainsanat-Nyckelord-Keywords huumepolitiikka - Suomi - 1960-1970-luku pähdeongelmat - asiantuntijuus		
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited		
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information		